

České vysokoškolačky si ročně vydělají o 180 tisíc méně než muži. Marksová zuří (Blesk.cz)

Výdělky mužů a žen k sobě mají v České republice hodně daleko. Takzvaná gender pay gap (GPG) je u nás druhá největší v Evropské unii, hůře je na tom pouze Estonsko. Česko patří mezi nejhorší státy v Evropě také u zaměstnávání žen po mateřské dovolené. Vyplývá to z nové studie ministerstva práce a sociálních věcí, kterou ve středu představila ministryně Michaela Marksová, která nemá z čísel ani trochu radost. Z další studie potom vyplývá, že problému se příliš nevěnovaly ani politické strany.

Blesk.cz, 1. 11. 2017

"Studie představuje čísla. Není to žádná ideologie, jak je nám podsouváno. ČR je v EU druhá od konce. Pokud se problém nebude řešit v politice a veřejné sféře, nemůžeme očekávat, že to bude dělat sám od sebe soukromý sektor," řekla ve středu končící ministryně práce Marksová. Zdůraznila, že na nižší výdělky nedoplácejí jen ženy, ale i jejich rodina a hlavně jejich děti. Výdělková propast přispívá také k chudobě žen ve stáří, kvůli nižším příjmům mají seniorky totiž výrazně nižší penze než senioři.

Ženy se základní školou vydělávají měsíčně v průměru o 17 procent méně než muži, tedy o 3405 korun. U vyučených je rozdíl už 26 procent, odpovídá 6109 korunám. Ženy s maturitou dostávají o 21 procent méně než muži – o 6371 korun. Bakalářky nosí domů o 27 procent peněz méně než bakaláři, rozdíl činí 9921 korun. Inženýrky a magistry si vydělají o 29 procent méně než stejně vzdělaní muži, tedy o 14 991 korun hrubého měsíčně. "Tady průměrná ztráta žen činí ročně zhruba 180 tisíc korun. Uvědomme si, co to znamená pro domácnost. Je to opravdu velmi významný zásah do rodinného rozpočtu," řekla jedna z autorek studie Alena Křížková.

Podle socioložky Marie Čermákové odměňování žen a mužů staví Česko do "pozice zaostalé země s tendencí rozdílů neřešit a prohlubovat je". Snaha o srovnání naráží na "extrémní odolnost politického a společenského systému" vůči změnám, podotkla odbornice. "Věřím, že jsme si vědomi toho, že rozdíl v odměňování mužů a žen existuje a doufám, že tento projekt už nikdo nezpochybní," prohlásila Marksová. Vyzdvihla i význam toho, že studii poprvé zaštitila státní instituce namísto neziskových organizací.

Výrazný rozdíl v platech mužů a žen v Česku vzniká především kvůli mateřství, upozornila studie. Do dosažení 30 let jsou rozdíly v odměnách mužů a žen pod celoevropským průměrem. Teprve v době, kdy většina Češek porodí své první dítě, se nůžky více rozevírají. Dalším problémem je to, že se v Česku nedaří odbourat stereotypy o muži živiteli a ženě pečovatelce, které se nedaří překonat. Na problém v odměňování mužů a žen upozornila i studie think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu AV ČR. Její autorka Klára Kalíšková se v ní zaměřila právě na změny, které před volbami slibovaly politické strany, v rodinné politice.

Strany obecně příliš neřešily nízkou zaměstnanost českých žen s malými dětmi. Ta je přitom jedna z nejnižších v EU. K tomu podle studie přispívají i dlouhé rodičovské dovolené, které patří k nejdelším na světě. Zároveň se pod ni podepisuje i špatná dostupnost zkrácených nebo flexibilních úvazků. To se následně odráží i v nezaměstnanosti žen, které se po mateřské dovolené vrací na trh práce a vede to i k velké mezeře mezi mzdami mužů a žen.

"Zaměstnanost žen v ČR je na podobné úrovni jako v západních zemích Evropy, avšak pouze do chvíle, než se ženy začnou starat o děti, potom znatelně klesá," upozorňuje v souvislosti se studií i Lada Wichterlová, projektová manažerka organizace Gender Studies na to, že situace je v současné době tristní. Problému návratu žen do práce se věnují i sami zaměstnavatelé. "Podle Hospodářské komory by se politici měli zaměřit na problematiku flexibility trhu práce. Například mateřská dovolená patří v ČR k nejdelším na světě a matky na rodičovské nejsou k návratu do zaměstnání efektivně motivovány," zmínil mluvčí Hospodářské komory Miroslav Diro. Podle Hospodářské komory by matkám pomohla nejvíce právě větší podpora kratších úvazků.

"Zkrácené a flexibilní úvazky jsou častým požadavkem žen s malými dětmi, když zvažují návrat na trh práce," upozorňuje ve studii Kalíšková. Kvituje ale to, že se podobné úvazky dostaly do veřejné debaty, na kterou reagují politické strany. V současnosti se přitom částečné úvazky zaměstnavatelům, ani zaměstnancům často nevyplácí.

"Zaměstnanec pracující na částečný úvazek má nárok na příplatek za práci přesčas, až když přesáhne 40 hodin týdně. Tak například zaměstnanec pracuje 30 hodin týdně. Jeden týden však odpracuje 40 hodin. Za 10 přesčasových hodin však dostane "pouze" mzdu. Zatímco zaměstnanec, který pracuje 40 hodin týdně, dostane za každou hodinu přesčasu příplatek 25 % ke mzdě nebo náhradní volno," vysvětluje vedoucí legislativního oddělení Hospodářské komory Markéta Schromová.

Problémem je i to, že zaměstnanci u částečných úvazků musí často doplácet na odvodech. "U nízkopříjmových pozic může být částečný úvazek nevýhodný s ohledem na povinnost platit minimální zálohy na zdravotní pojištění i v případě, kdy by podle výše mzdy mělo být pojištění nižší. Rozdíl zpravidla dorovnává zaměstnanec," dodává Schromová. "Hospodářská komora prosazuje větší vládní podporu částečných úvazků, které by kromě matek s malými dětmi motivovaly také lidi v důchodovém věku, zejména v době, kdy zaměstnavatelé trpí akutním nedostatkem pracovních sil," dodává ke studii Diro.

"Máme nejdelší rodičovskou na světě, kvalitní předškolní výchova není moc dostupná a hlavně, dnešní nastavení podpor a daní přímo odrazuje maminky, aby dříve nastoupily do práce," doplňuje Diro. To podle Hospodářské komory vede i k tomu, že se znehodnocuje vzdělání žen a má to vliv i na výraznou nerovnost v odměňování.

"My jsme se vydali především cestou dětských skupin, protože jeden z největších problémů matek je, kam malé děti dát," zmínila Marksová. Končící vláda se podle ní snažila zlepšit především dostupnost předškolní péče. "Díky nám vzniklo 5,5 tisíce nových míst v dětských skupinách," dodala. "V rámci částečných úvazků podporujeme v rámci aktivní politiky zaměstnanosti především sdílená pracovní místa," uvedla ministryně s tím, že ani částečné úvazky její ministerstvo zcela neignorovalo. Cestou čistého zvýhodnění částečných úvazků se ale současná vláda nevydala.

Zdroj: Blesk.cz